

VNEUS

06.02.2020

PYYDETÄÄN VAITELIAISUUTTA
perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla
Suomen neuvottelutavoitteiden
turvaamiseksi; Vaiteliaisuuspyynnön
perusteita ei enää ole, koska Eurooppa-
neuvosto on päässyt asiasta sopuun ja
asiakirja on julkinen

Viite

Asia

Suomen tarkennettuja kantoja liittyen EU:n tulevan rahoituskehysten kokonaistasoon ja rahoituksen kohdentamiseen siirryttäessä neuvottelujen loppuvaiheeseen

Kuvaus tähän

Suomen kannat komission toukokuussa 2018 antamaan rahoituskehys ehdotukseen muodostettiin kesällä ja syksyllä 2018 E- ja U-kirjelmillä (mm. E 29/2018, EJ 24/2018, U 45/2018). Erikseen toimitettiin U-kirjelmät rahoituskehys ehdotukseen kytkeytyvistä asetusehdotuksista.

Neuvottelut EU:n tulevasta rahoituskehyksestä ovat edenneet loppuvaiheeseen ja 20. helmikuuta järjestettävässä ylimääräisessä Eurooppa-neuvoston kokouksessa tavoitellaan neuvoston yksimielistä MFF-sopua. Neuvottelujen pohjana toimii Suomen EU-puheenjohtajamaan roolissa joulukuussa laatima luvut sisältävä neuvottelulaatikko. Vielä on epäselvää missä laajuudessa Eurooppa-neuvoston pysyvä puheenjohtaja Michel tekee neuvottelulaatikkoon muutoksia ennen Eurooppa-neuvoston kokousta. Epävirallisissa keskusteluissa on ilmennyt, että todennäköisimmin muutoksia tullaan esittämään ainakin yhteiseen maatalouspolitiikkaan ja koheesiopolitiikkaan sekä kokonaistasoon. Vielä ei ole tiedossa, milloin neuvottelulaatikko toimitetaan jäsenmaille. Puheenjohtaja Michelin neuvottelulaatikkoon käsitellään 17. helmikuuta yleisten asioiden neuvostossa osana Eurooppa-neuvoston valmistelua.

Tällä muistiolla täydennetään ja tarkennetaan Suomen kantoja soveltuvin osin. Suomen kannanmuodostusta tullaan mahdollisesti vielä tarkentamaan osana ylimääräiseen Eurooppa-neuvoston kokoukseen valmistautumista. On tärkeää muodostaa kantoja oikea-aikaisesti ja riittävän joustavasti. Tämä mahdollistaa kannaltamme parhaan rahoituskehys ratkaisun.

Suomen EU-puheenjohtajamaan roolissa joulukuussa 2019 laatima neuvottelulaatikko heijastelee jäsenmaiden kantojen keskiarvoa muodostaakseen tasapainoisen pohjan jatkoneuvotteluille. Se myös vastaa varsin pitkälle Suomen aikaisemmin muodostamia kansallisia kantoja.

Kokonaistaso ja rahoituksen tasapaino

Komissio ehdotti toukokuussa 2018 EU:n tulevan rahoituskehysten kokonaistasoksi noin 1 161 mrd. euroa, mikä vastaa 1,14 % EU27:n BKTL:sta sisältäen kaikki ulkopuoliset erityisvälineet.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikkossa esitetään kokonaistasoksi 1 087 mrd. euroa, joka vastaa 1,07 % EU27 BKTL:sta, pois lukien ulkopuoliset erityisvälineet. Kun ulkopuoliset erityisvälineet lisätään edellä esiteltyyn neuvottelulaatikon kokonaistasoon, nousee esitetty kokonaistaso 1 105 mrd. euroon,

mikä vastaa 1,08 % EU27 BKTL:sta. Esitys on tällöin noin 56 mrd. euroa matalampi kuin komission ehdotus.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa rahoituskehyksen kolmen pääpolitiikka-alueen (koheesiopolitiikka, maatalouspolitiikka ja muut ohjelmat) keskinäisiä osuuksia tasapainotetaan niin, että koheesio- ja maatalousrahoituksen suhteellisia osuuksia kasvatetaan. Koheesiorahastoihin esitetään 7 mrd. euroa alemmaa rahoitustasoa ja maaseudun kehittämiseen 10 mrd. euron lisärahoitusta komission esittämään verrattuna.

Muut ohjelmat muodostavat yhä suurimman osuuden ja mahdollistavat vastaamisen ajankohtaisiin haasteisiin. Niiden osalta esitetään pääosin puolta pienempää kasvua kuin komissio on ehdottanut. Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa muiden ohjelmien rahoitus vähenisi täten noin 48 miljardia euroa komission esitykseen nähden, mutta nykyauteen verrattuna näiden ohjelmien rahoitus kasvaisi yhteensä noin 100 mrd. euroa, eli 37 %.

Suomen aikaisemman kansallisen kannan mukaan kokonaistason tulisi asettua mahdollisemman lähelle nykyistä jäsenmaiden yhteistä suhteellista BKTL-tasoa, joka on 1,06 % BKTL:sta sisältäen ulkopuoliset erityisvälineet. Tulevalla kaudella tämä vastaisi euromääräisesti noin 1 080 mrd. euron kokonaistasoa. Näin ollen ero Suomen aikaisemman kokonaistasokannan ja neuvottelulaatikossa esitetyn kokonaistason välillä on noin 25 mrd. euroa, kun huomioidaan myös ulkopuoliset erityisvälineet.

Laskennallisesti on selvää, että kaikki esillä olleet kokonaistasovaihtoehdot kasvattaisivat Suomen jäsenmaksuja tulevalla kaudella. Neuvottelujen edetessä on myös käynyt ilmeiseksi, ettei komission esittämille uusille omille varoille ole löytymässä tarvittavaa yksimielistä tukea (pl. nk. muovimaksu) eikä maksukorjauksista luopuminen asteittain näyttäisi toteutuvan. Kun tämä otetaan laskennan lähtökohdaksi, kasvaisivat Suomen jäsenmaksut eri vaihtoehdoissa koko kehyskaudella arviolta seuraavasti:

Komission ehdotus	2 mrd. euroa (+12 %) (1,14 % BKTL:stä)
Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikko	1 mrd. euroa (+6 %)
Suomen tavoitetaso 1,06 %	0,5 mrd. euroa (+3 %)

Tarkasteltaessa korkeamman kokonaistason aiheuttaman jäsenmaksun kasvun ja saantojen suhdetta tulee huomioida, ettei korkeamman kokonaistason mahdollistama kansallisten saantojen kasvu täysimääräisesti kompensoi jäsenmaksun kasvua. Voidaan arvioida, että parhaimmillaankin jäsenmaksun kasvusta vain kolmannes voitaisiin kompensoida kansallisten saantojen lisääntymisellä. Nykykaudella Suomen arvioidut jäsenmaksut EU:lle ovat 16 mrd. euroa, kun taas saannot ovat arviolta 11 mrd. euroa.

Suomen kanta

Kehysneuvottelujen loppuvaiheessa on tärkeää keskittyä kansallisesti keskeisimpiin neuvottelukysymyksiin. Suomen keskeisimmät loppuvaiheen neuvottelukysymykset liittyvät maltilliseen kokonaistasoon, maaseudun kehittämiseen (Pilari II) sekä ehdollisuuksiin ja kannustimiin.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikon lähestymistapa, jossa kolmen pääpolitiikka-alueen keskinäisiä osuuksia tasapainotettaisiin niin, että koheesio- ja maatalousrahoituksen suhteellisia osuuksia kasvatetaan suhteessa komission ehdotukseen, on kannatettava. Samalla on kuitenkin huolehdittava, että muut ohjelmat muodostavat suurimman rahoitusosuuden ja mahdollistavat vastaamisen ajankohtaisiin haasteisiin.

Rahoituskehityksen kokonaistaso on olennaisin Suomen nettomaksuasemaan vaikuttava tekijä, joten sen merkitys tasapainoista lopputulosta tavoiteltaessa on keskeinen.

Komission esittämä kokonaistaso on liian korkea.

Ensisijaisesti Suomi tavoittelee kokonaistasoa, joka asettuu mahdollisimman lähelle nykyistä jäsenmaiden yhteistä BKTL-tasoa (1,06 %), mukaan lukien ulkopuoliset erityisvälineet. Tämä edellyttäisi lisäsäästöjen tekemistä puheenjohtajamaan neuvottelulaatikkoon. Lisäsäästöt tulee kohdentaa tasapainoisesti niin, että muut ohjelmat muodostavat selkeästi suurimman rahoitusosuuden ja että Suomen prioriteetit rahoituksen kohdistumisessa toteutuvat.

Neuvottelujen kuluessa EU-ministerivaliokunta muodostaa tarkemman kannan Suomen prioriteetteihin rahoituksen kohdistumisessa.

Osana viimevaiheen neuvotteluja ja rahoituskehyssovun edellyttämää kokonaisratkaisua, joudutaan arvioimaan kokonaistasokantaa ja sen vaikutusta maksutaakkaamme.

Koheesiopolitiikka

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikon lähtökohta on, että komission esittämään taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen koheesion rahoitukseen kohdennettaisiin arviolta 7 mrd. euron vähennys kehyskaudella verrattuna komission esitykseen. Koheesiopolitiikan kokonaisrahoitus olisi tällöin 323 mrd. euroa. Nykykauteen verrattuna rahoitusta vähennettäisiin 44 mrd. eurolla (-12 %). Koheesiorahoituksen suhteellinen osuus koko kehyksessä kuitenkin kasvaisi verrattaessa komission esittämään osuuteen.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikkossa koheesiorahastoon ei kohdenneta lisävähennyksiä, sillä komission ehdotuksessa rahastoon esitettiin jo 45 %:n vähennystä. Vähiten kehittyneiden alueiden tuki on pyritty säilyttämään komission esityksen mukaisena. Vähennykset painottuvat siirtymä- ja kehittyneimpien alueiden rahoitukseen. Puheenjohtajan lähestymistapa pohjautui jäsenmaiden selkeän enemmistön näkemykseen, jossa vähiten kehittyneiden alueiden tuelle nähdään erityinen tarve. Tätä ovat tukeneet niin nk. koheesiomaat kuin joukko nettomaksajiakin. Puheenjohtajamaan esittämä vähennys kohdistuisi eniten kaikkein rikkaimpiin jäsenmaihiin. On odotettavissa, että jatkoneuvotteluissa puheenjohtaja Michel tulee viemään koheesiorahoituksen jakokriteerejä edelleen suuntaan, jossa lisävähennyksiä tehtäisiin vielä kaikkein rikkaimpien maiden saantoihin.

Puheenjohtajamaan esitys kasvattaisi Suomen koheesiosaantoa arviolta 68 milj. euroa verrattuna nykykauteen, mutta vähemmän kuin komission esitys.

Suomen kanta

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikon lähestymistapa, jossa koheesiorahoituksen kokonaistasoa alennettaisiin 7 miljardilla ja leikkaus kohdennettaisiin Euroopan aluekehitysrahastoon, on kannatettava ja Suomen aikaisempien linjausten mukainen.

Suomi tunnustaa vähiten kehittyneiden alueiden tuelle erityisen tarpeen.

Jatkoneuvotteluissa koheesiorahoituksen mitoitusta tulee tarkastella osana kokonaisuutta, johon kuuluu mm. ilmastotoimiin liittyvä oikeudenmukaisen siirtymän väline.

Suomen aikaisempien linjausten mukaisesti koheesiorahoituksen on tuettava entistä tehokkaammin kasvua, työllisyyttä, osaamista ja sosiaalista osallisuutta sekä ilmastomuutoksen vastaisia toimia ja koheesiovaroja tulisi suunnata nykyistä enemmän muuttoliiketoimiin.

Koheesiorahoituksen uudet muuttoliikkeeseen ja ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvät varojenjakokriteerit ovat Suomen kannalta edullisia.

On tärkeää, että muuttoliiketoimien osalta vahvistettaisiin jakokriteerin ja jäsenmaakohtaisten politiikkatoimien välistä yhteyttä. Tältä osin puheenjohtajamaan neuvottelulaatikon kirjaukset ovat kannatettavia.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikkoon perustuen Suomelle kohdennettaisiin riittävät koheesiosaannot. Jatkoneuvotteluissa on huolehdittava Suomen koheesiosaantojen riittävydestä.

Suomelle keskeinen harva-asutus tulee huomioida. Tähän liittyen uusiin siirtymäalueisiin liittyvä vähimmäissaantojen turvaverkko on tärkeä. Lisäksi on turvattava riittävä pohjoisten harvaanasuttujen alueiden erityisrahoitus.

Maatalouspolitiikka

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikon lähtökohta on, että komission esittämään maatalousrahoitukseen (pilarit I ja II) uudelleen kohdennettaisiin yhteensä 10 mrd. euron lisärahoitus rahoituskehityksen muista politiikoista. Tämä lisäys kohdennettaisiin kokonaisuudessaan maaseudun kehittämisrahoitukseen (pilariin II). Tällöin komission esittämä 28 %:n leikkaus pilarin II rahoitukseen pienenesi 17 %:iin ja pilarin I rahoitus vähenisi komission esityksen mukaisesti 11 %. Nykykauteen verrattuna maatalouspolitiikan rahoitus vähenisi 49 mrd. eurolla (-13 %) koko kehyskaudella. Sovittaessa nykyisestä rahoituskehityksestä maatalouspolitiikan rahoitus väheni noin 10 %.

Lisärahoituksen osoittaminen yhteiseen maatalouspolitiikkaan, erityisesti maaseudun kehittämisrahoitukseen, on ollut Suomen lisäksi laajan jäsenmaajoukon prioriteetti. Jäsenmaiden keskuudessa maaseudun kehittämisrahoitus nähdään välineenä vastata ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin sekä edistää maatalouspolitiikan modernisointia.

Puheenjohtajamaan esitys vähentäisi Suomen maataloussaantoja nykykauteen verrattuna 913 milj. euroa koko kehyskaudella. Saannot vähenisivät suorien tukien osalta komission ehdottamat 560 milj. euroa ja maaseudun kehittämisrahoituksen osalta 353 milj. euroa, kun komission ehdotus puolestaan vähentäisi Suomen pilarin II saantoja 612 milj. euroa. Täten puheenjohtajamaan esittämä 10 mrd. euron lisärahoitus toisi Suomelle arviolta 259 milj. euroa lisäsaannon koko kehyskaudella. Kokonaisuudessaan Suomen maataloussaannot vähenisivät arviolta 15 %, yhtäläisesti molemmissa pilareissa.

Suomen kanta

Komissio on esittänyt huomattavia leikkauksia suoriin tukiin eikä tähän tule kohdentaa lisäleikkauksia.

Komission esittämät pilarin II leikkaukset vähentäisivät Suomen saantoja kohtuuttomasti. Suomen riittävät saannot maaseudun kehittämisrahoituksesta on turvattava.

Suomen ensisijaisena tavoitteena on puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa esitetyn 10 miljardin euron lisärahoituksen kohdentaminen maaseudun kehittämiseen (pilari II).

Lisärahoituksen kohdentaminen on perusteltua, sillä maaseudun kehittämisrahoitus on keskeinen väline vastattaessa ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin sekä uudistettaessa maatalouspolitiikkaa.

Maaseudun kehittämissaantojen turvaamiseksi tulee tarvittaessa tavoitella myös maakohtaista erityisrahoitusta, kuten nykyisestä rahoituskehyksestä sovittaessa.

Muut ohjelmat ja hallinnon rahoitus

Muilla ohjelmilla tarkoitetaan muita rahoituskehykseen kuuluvia politiikka-alueita kuin koheesiopolitiikkaa ja maatalouspolitiikkaa. Käytännössä muilla ohjelmilla viitataan otsakkeiden 1 ”Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous”, 4 ”Muuttoliike ja rajaturvallisuus”, 5 ”Turvallisuus ja puolustus” sekä 6 ”Naapurialueet ja muu maailma” rahoitusohjelmiin.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikon lähtökohta on, että komission esittämään muiden ohjelmien rahoitukseen kohdennettaisiin yhteensä arviolta 48 mrd. euron vähennys verrattuna komission esitykseen.

Muiden ohjelmien kokonaisrahoitus olisi tällöin 356 mrd. euroa. Nykykauteen verrattuna rahoitus kuitenkin edelleen kasvaisi lähes 100 mrd. eurolla (+37 %).

Pääsääntöisesti puheenjohtajamaan ehdotuksessa vähennettäisiin pois puolet komission esittämistä rahoitustasojen kasvuista. Mikäli komissio ei ole esittänyt kasvua tiettyihin ohjelmiin, ei puheenjohtajamaan ehdotuksessa pääsääntöisesti vähennetä esitettyä rahoitustasoa, vaan hyväksytään komission esitys sellaisenaan.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa tiettyjen ohjelmien rahoitustasoja kuitenkin muutettaisiin edellä esitetystä poiketen:

Komission esittämästä vajaan 20 mrd. euron kasvusta **Horisontti Eurooppa -ohjelmaan** vähennettäisiin 2,6 mrd. euroa, jolloin ohjelma edelleen kasvaisi lähes 17 mrd. euroa.

InvestEU -rahastoon kohdennettaisiin 1,5 mrd. euron leikkaus, vaikka komissio ei ehdotakaan rahastoon kasvua. Rahaston kokonaistasoksi muodostuisi 6,7 mrd. euroa.

Verkkojen Eurooppa -välineen energiarahoitukseen kohdennettaisiin noin 750 milj. euron lisäleikkaus suhteessa puolet kasvusta periaatteeseen. Kokonaisuudessaan puheenjohtajan esitys vähentäisi komission esittämää energiarahoitusta 2,5 mrd. euroa, rahoituksen kuitenkin kasvaessa lähes 1 mrd. eurolla nykykauteen verrattuna.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikkoon sisältyy kokonaisuus, joka muodostuu **eurobudjetista (BICC)**, euroalueen ulkopuolisille maille suunnatusta lähentymis- ja uudistusvälineestä sekä teknisen tuen instrumentista. Näiden yhteisrahoitukseksi komissio esitti 22,2 mrd. euroa. Puheenjohtajan neuvottelulaatikossa tähän rahoitukseen esitettäisiin 3 mrd. euron vähennystä.

Turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston osalta komissio esittää vajaan 2,5 mrd. euron kasvua verrattuna nykykauteen, jolloin kokonaisrahoitus olisi 9,2 mrd. euroa. Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa tähän ei esitetä vähennystä.

Raja- ja merivartiostalon rahoitukseen kohdennettaisiin noin 500 milj. euron lisäleikkaus suhteessa puolet kasvusta periaatteeseen. Kokonaisvähennys suhteessa komission esittämään olisi 4,4

mrd. euroa, viraston kokonaisrahoituksen kuitenkin yli kaksinkertaistuesssa nykykauteen verrattuna. Raja- ja merivartioviraston kooksi puheenjohtajamaa esittää 6,1 mrd. euroa.

Sotilaallisen liikkuvuuden rahoitukseen kohdennettaisiin vajaan 400 milj. euron lisäleikkaus suhteessa puolet kasvusta periaatteeseen. Kokonaisvähennys suhteessa komission esittämään olisi 3,3 mrd. euroa. Sotilaallisen liikkuvuuden rahoituksen määräksi puheenjohtajamaa esittää 2,5 mrd. euroa. Sotilaallisen liikkuvuuden rahoitus on kokonaisuudessaan uutta rahoitusta.

Komissio ehdotti alkuvuodesta uuden **oikeudenmukaisen siirtymän rahaston** (Just Transition Fund) perustamista. Rahaston tavoitteena olisi vastata vaikutuksiin, joita jäsenmaat kohtaavat luopuessaan hiili-intensiivisistä toimenpiteistä osana ilmastotoimia. Rahaston kooksi on esitettyä 7,5 mrd. euroa, joka komission esityksessä lisättäisiin jo annettuun rahoituskehys ehdotuksen kokonaistason. Rahaston mitoitukselta ei ole kirjauksia puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa.

EU:n yleisen hallinnon rahoitukseen komissio esitti laskennallisesti selkeää kasvua. Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa hallinnon rahoitusta vähennettäisiin 2 mrd. euroa komissio esittämästä 75,6 mrd. eurosta.

Suomen kanta

Puheenjohtajamaan lähestymistapa leikata puolet komission esittämästä kasvusta on perusteltu osana rahoituskehysen maltillista kokonaistasoa.

Verkkojen Eurooppa -välineen energiarahoituksen, InvestEU -välineen, sekä raja- ja merivartioviraston määrärahavähennykset ovat linjassa Suomen aikaisempien kantojen kanssa.

Horisontti Eurooppa -tutkimusohjelma sekä Erasmus+ -ohjelma ovat tärkeitä eurooppalaista lisäarvoa tuottavia rahoitusohjelmia, joiden rahoituksen tulee olla selkeästi nykykautta suurempi.

Suomi tukee tavoitetta ulkosuhderahoitusjärjestelmän yksinkertaistamisesta sekä johdonmukaisuuden ja joustavuuden lisäämisestä välineitä yhdistämällä.

Turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston lisärahoitus on perusteltu osana muuttoliikkeeseen vastaamista ja järjestelmän kriisinkestävytyden vahvistamista.

Unionin yhteisten arvojen edistämiseksi huolehditaan, että oikeusalan ohjelmien rahoitus turvataan vähintään nykyisen ohjelmakauden rahoitustasolle.

Puheenjohtajamaan lähestymistapa sotilaallisen liikkuvuuden rahoitustason osalta on oikeansuuntainen. Komission esittämä sotilaallisen liikkuvuuden rahoitusväline ei näyttäisi muodostuvan Suomen saantojen näkökulmasta edulliseksi.

Neuvottelujen tässä vaiheessa Suomi suhtautuu myönteisesti oikeudenmukaisen siirtymän rahaston esitettyyn mitoitukseseen. Tavoitteena on, että mahdollisimman suuri osa rahaston mitoitukselta katettaisiin uudelleenkohdennuksin rahoituskehys ehdotuksen sisältä.

Suomi voi tukea puheenjohtajamaan lähestymistapaa hallintomenojen vähentämiseksi, kuitenkin unionin kehitystä, perusarvoja ja oikeusvaltioperiaatetta tukevaa toimintaa turvaten. Lopullinen kanta hallintomenoihin muodostetaan osana rahoituskehysratkaisua Suomen kokonaisedun mukaisesti.

Suomi tukee puheenjohtajamaan lähestymistapaa sukupuolten välisen tasa-arvon ja sukupuolikiusymysten valtavirtaistamiseksi monivuotisessa rahoituskehyksessä.

Ehdollisuudet ja kannustimet

Komissio antoi osana MFF-pakettia ehdotuksen asetukseksi (nk. MFF Rule of Law), jolla suojattaisiin EU:n talousarviota tilanteissa, joissa oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen jäsenvaltioissa kohdistuu yleisiä puutteita. Tarkoituksena on luoda ehdollisuutta periaatteen noudattamisen ja unionin varojen vastaanottamisen välille.

Asetusehdotuksen poliittisimmat kysymykset sisältyvät neuvottelulaatikkoon, jossa luodaan komission ehdottama mekanismi, jolla on selkeä viittaus oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen jäsenvaltioiden viranomaisten toiminnassa. Mekanismiin liittyvä päätöksentekomenettely on jätetty puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa vielä avoimeksi neuvottelukysymykseksi.

Suomen kanta

Oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista voidaan pitää yhtenä keskeisenä edellytyksenä moitteettoman varainhoidon ja unionin rahoituksen tuloksellisuuden toteutumiselle.

Suomi pitää tärkeänä löytää keinoja vahvistaa unionin rahoituksen ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen välistä yhteyttä.

Rahoituskehys ehdotukseen sisältyvä uusi oikeusvaltiomekanismi tulee olla osa lopullista rahoituskehyssohua.

Komissio on lisäksi ehdottanut, että unionin talousarviomenoista 25 %:lla tulisi tukea ilmastotavoitteita. Toisin sanoen EU-budjettivaroista 25 % tulisi ohjata toimiin, joilla on myös ilmastomuutosta hillitsevä vaikutus. Varsinaista ”ilmasto-otsaketta” rahoituskehyksessä ei ole, vaan ilmastotoimiin suunnattava rahoitus muodostuisi eri rahoitusohjelmista: esim. maatalousrahoituksesta 40 % ja koheesiorahoituksesta 30 % tulisi suunnata ilmastotoimiin. Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikon lähtökohta on, että vähintään 25 % tulevan rahoituskehyksen toimista suunnattaisiin ilmastotavoitteisiin. Komission esittämä 25 % muodostuisi täten vähimmäistavoitteeksi.

Suomen kanta

Suomi tukee puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa esitettyä 25 prosentin vähimmäistavoitetta ilmastotoimiin liittyen. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää rahoituksella toteutettavien toimien ilmastomuutosta hillitseviin vaikutuksiin ja niiden seurantaan.

Varsinaisen muuttoliike-ehdollisuuden tuominen osaksi rahoituskehyssohua on erittäin vaikeaa eikä esimerkiksi komission ehdotuksessa ole selkeitä kirjauksia tästä. Muuttoliikkeen ulkoisen ulottuvuuden osalta on nähtävissä ehdollisuutta, jossa taloudellisilla kannustimilla pyritään vauhdittamaan EU:n ja kolmannen maan yhteistyötä esimerkiksi palautustoimien tehostamiseksi. Muuttoliikkeen sisäisen ulottuvuuden osalta aitojen ehdollisuuksien luominen on käytännössä mahdotonta joidenkin jäsenmaiden vastustaessa jäsenmaita sitovaa solidaarisuutta. Komission ehdotuksessa on kuitenkin perustettu uusi koheesiorahoituksen jakokriteeri, jonka perusteella koheesiorahaa jaetaan jäsenmaille niiden nettomaahanmuuton perusteella.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikko sisältää kirjauksen koheesiopolitiikan muuttoliikekriteerin perusteella jäsenvaltioon allokoidun rahoituksen kohdentamisesta maahanmuuttajien kotouttamiseen.

Neuvottelulaatikossa korostetaan myös kokonaisvaltaisen muuttoliikerahoituksen tarvetta otsakkeissa 2 (yhteenkuuluvuus ja arvot), 4 (muuttoliike ja rajaturvallisuus) ja 6 (naapurialueet ja muu maailma).

Suomen kanta

Puheenjohtajamaan lähestymistapa jossa muuttoliikerahoitusta tarkastellaan kokonaisvaltaisesti käyttäen rahoituskehyksen useita otsakkeita samoin kuin rahoituksen kohdentaminen kotouttamiseen, on Suomen aikaisempien linjausten mukainen.

Kehyksen ulkopuoliset välineet

Kehyksen ulkopuolisilla erityisvälineillä tarkoitetaan rahoituskehyksen varsinaisen otsakejaon ulkopuolella olevia välineitä. Nämä välineet ovat joko nk. joustovälineitä ennakoimattomiin tarpeisiin tai erityiseen tarkoitukseen suunnattuja välineitä, joita ei voida rahoittaa kehyksen sisältä. Näitä välineitä ovat uusi Euroopan rauhanrahasto, Euroopan globalisaatiorahasto, Euroopan unionin solidaarisuusrahasto, hätäapuvaraus sekä joustoväline.

Komissio esitti kehyksen ulkopuolisiin välineisiin yhteensä 26 mrd. euroa, lähes kaksinkertaista niiden koon nykyisestä. Ulkopuolisten välineiden koosta päätetään osana rahoituskehysratkaisua ja välineiden käyttö rahoitetaan kokonaisuudessaan jäsenmaksuilla.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa kaikkiin ulkopuolisiin erityisvälineisiin esitetään yhteensä 8,4 mrd. euron säästöjä. Merkittävimmät säästöt kohdistuisivat uuteen Euroopan rauhanrahastoon (-4,7 mrd. euroa), Euroopan solidaarisuus- ja hätäapuvaraukseen (-2 mrd. euroa) sekä joustovälineeseen (-1,6 mrd. euroa). Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa ulkopuolisten erityisvälineiden rahoitus kasvaisi kuitenkin yhä 18 % verrattuna nykykauteen.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa on vielä avoimena neuvottelukysymyksenä, rahoitetaanko erityisvälineiden sitoumukset ja maksut kehyksen enimmäismäärien puitteissa.

Suomen kanta

Puheenjohtajamaan lähestymistapa ulkopuolisten erityisvälineiden mitoittamiseen on oikeansuuntainen. Osana kokonaistason alentamistavoitetta, tulisi ulkopuolisiin erityisvälineisiin kuitenkin kohdentaa lisäsäästöjä.

Suomi pitää tärkeänä, että kehyksen ulkopuolisten erityisvälineiden maksut sisältyisivät rahoituskehyksen maksukattoon.

Uudet omat varat ja maksukorjaukset

Komissio ehdotti tulevalle kehyskaudelle kolmea uutta omaa varaa, jotka täydentäisivät BKTL- sekä perinteisiä omia varoja: 1) Yhteiseen yhdistettyyn yhteisöveropohjaan perustuvat omat varat (CCCTB), 2) Euroopan unionin päästökauppajärjestelmään perustuvat omat varat (ETS) ja 3) Kierrättämättömään muovipakkausjätteeseen perustuvat omat varat. Nämä kolme uutta omaa varaa kattaisivat toteutuessaan yhteensä noin 12 % tulevan kehyskauden tuloista.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikon mukaan komission kolmesta ehdotuksesta vain nk. muovimaksu toteutuisi. ETS-ehdotus sisältyy neuvottelulaatikkoon edelleen avoimena

neuvottelukysymyksenä. Tältä osin komissio ehdotti, että tietyistä jäsenmaiden päästökauppatuloista 20 % siirrettäisiin EU:n budjettiin omana varana käytettäväksi. Kyseessä olisi kuitenkin tosiasiaa tulonsiirto jäsenmaiden kansallisista budjeteista EU:lle, eikä varsinaisesta EU:n uudesta omasta varasta.

Epävirallisesti on ollut myös esillä, että komissio voisi mahdollisesti myöhemmin antaa uudistetun ETS-ehdotuksen laajemmalla soveltamisalalla tai kokonannan uuden ETS-ehdotuksen. Tämä on huomioitu puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa, johon on sisällytetty tähän liittyvä kirjaus. Kirjauksella varataan mahdollisuus arvioida myöhemmin kehyskaudella mahdollisesti annettavia komission ehdotuksia. Tämä kirjaus on sisällytetty neuvottelulaatikkoon mm. Euroopan parlamentista tulleen paineen johdosta.

Maksukorjauksiin liittyen komissio ehdotti, että nykyisistä jäsenmaakohtaisista alennuksista luovuttaisiin asteittain viidessä vuodessa. Neuvoston käsittelyssä komission esitys ei saanut tukea jäsenmailta ja puheenjohtajamaan neuvottelulaatikossa komission esittämät asteittain alenevat maksualennukset onkin poistettu. Avoimena neuvottelukysymyksenä on kuitenkin lisätty viittaus mahdollisiin kertaluonteisiin maksukorjauksiin vuosina 2021-2027. Kysymys mahdollisista maksukorjauksista ratkaistaan rahoituskehysneuvottelujen loppuvaiheessa, kun lopullisesta kokonaistasosta ja keskeisimmistä neuvotteluelementeistä on muodostumassa kompromissi.

Suomen kanta

Suomella on valmius tarkastella omien varojen järjestelmän kehittämistä, kuitenkin niin, etteivät muutokset suhteettomasti lisää Suomen maksutaakkaa.

Suomi voi hyväksyä kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrään perustuvan maksuosuuden (nk. muovimaksu) käyttöönoton EU:n omana varana. Esitetty muovimaksu kannustaisi tehokkaampaan muovipakkausjätteen kierrätykseen, minkä lisäksi sen arvioidaan olevan Suomelle taloudellisesti edullinen.

Suomi on suhtautunut varauksellisesti komission nykyiseen esitykseen päästöoikeuksien huutokauppatulojen (ns. ETS-tulojen) tulouttamiseen EU:n talousarvioon sen ollessa Suomelle taloudellisesti epäedullinen. Mikäli neuvotteluiden loppuvaiheessa kompromissin saavuttaminen edellyttäisi uuden ETS-oman varan luomista, Suomi tarkentaa kantaansa asiassa.

Suomi kannattaa ensisijaisesti kaikista maksukorjauksista luopumista. Neuvottelujen edetessä tulee tarkastella muodostumassa olevan kokonaisratkaisun kohtuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta jäsenvaltioiden kannalta. Mikäli maksukorjaukset muodostuvat edellytykseksi saavuttaa lopullinen rahoituskehyskompromissi, tulee niiden olla määrältään mahdollisimman alhaisia ja luonteiltaan yksinkertaisia.

Suomi määrittää kantansa tulopuolen kokonaisuuteen sen perusteella mikä on neuvotteluissa syntyvän kokonaisratkaisun vaikutus nettomaksuasemaamme erityisesti suhteessa vauraudeltaan Suomea vastaaviin jäsenmaihiin.

Tavoiteltaessa lopullista kompromissia Suomen neuvottelutavoitteita on punnittava suhteessa hahmottumassa olevaan kokonaisratkaisuun ja Suomen kokonaisuuteen. Rahoituskehysneuvotteluja ohjaa periaate, jonka mukaan mistään ei ole sovittu ennen kuin kaikesta on sovittu.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
